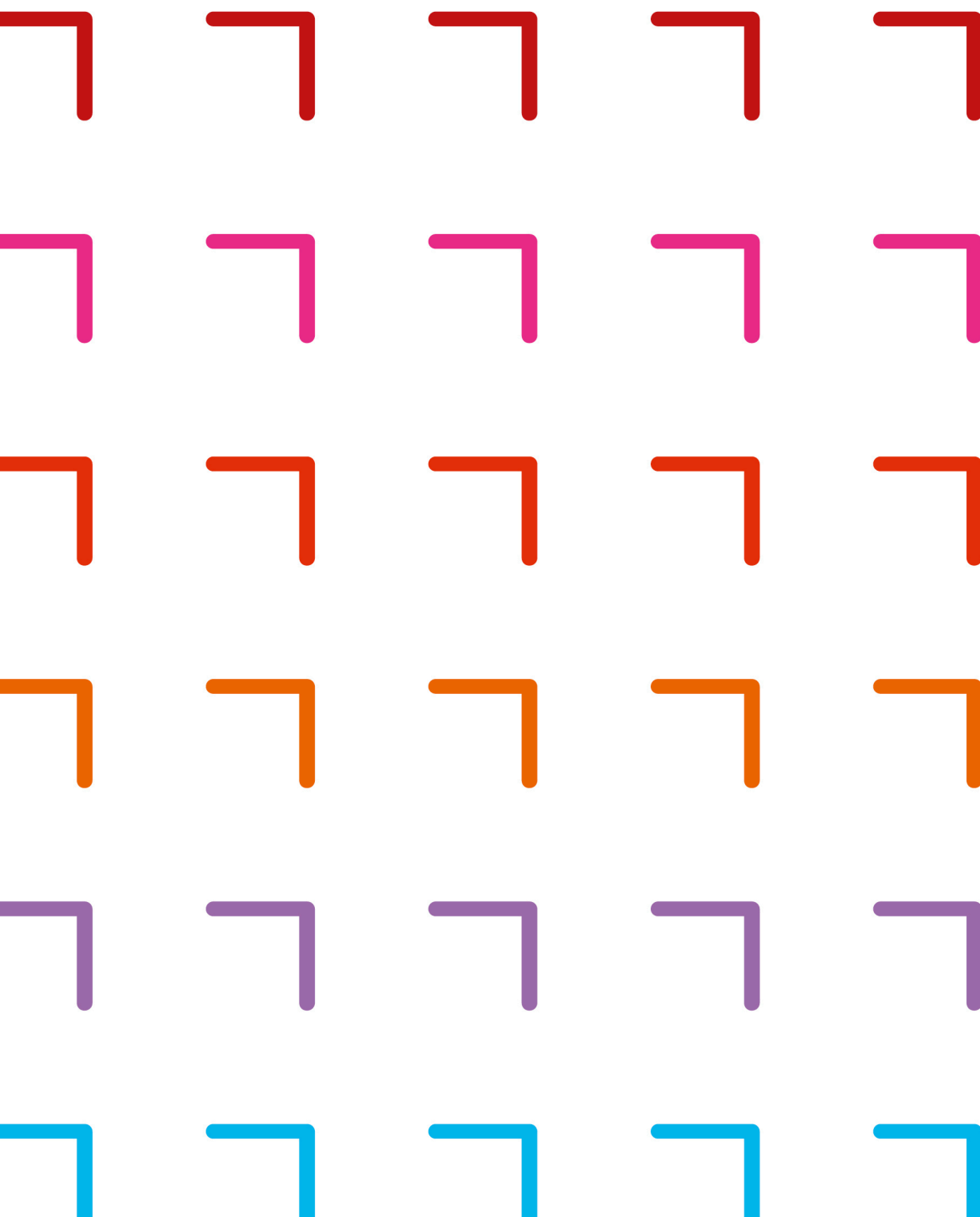

ADVIES 204

VOORONTWERP VAN DECREET INZAKE HERSTRUCTURERING BELEIDSDOMEIN EWI 11 JUNI 2015

ADVIES 204
VOORONTWERP VAN DECREET
INZAKE HERSTRUCTURERING
BELEIDSDOMEIN EWI
11 JUNI 2015

INHOUD

EXECUTIVE SUMMARY

MANAGEMENTSAMENVATTING

SITUERING

INHOUD VOORONTWERP VAN DECREET

ADVIES

1. BASISFILOSOFIE ZIT JUIST ...
2. ... MAAR RISICO OP POLARISATIE
3. BRUGGEN SLAAN WORDT NOODZAKELIJK
4. GOVERNANCE
  - 4.1. AOI
  - 4.2. Vernieuwde FWO
  - 4.3. Major-minor verhouding in bestuursorganen AIO en vernieuwde FWO
  - 4.4. Genderevenwicht in bestuursorganen
5. DECREET IS HET KADER; DE GEDETAILLEERDE UITWERKING HOORT THUIS IN DE UITVOERINGSBESLUITEN EN -MODALITEITEN
6. OVERDRACHT VAN MIDDELEN: BEHOUD VAN FINALITEIT
  - 6.1. Vernieuwd FWO
  - 6.2. AIO
7. OVERDRACHT VAN INSTRUMENTEN: BEHOUD EIGENHEID
8. CONTINUÏTEIT

EXECUTIVE SUMMARY

On the 11th of June 2015, at the request of the Flemish Minister for Economy and Innovation Philippe Muyters, the Flemish Council for Science and Innovation (VRWI) published an advisory report on the 'draft decree on the restructuring of the policy domain Economy, Science and Innovation (EWI)'. The draft decree constitutes the legislative framework to enable the policy domain's restructuring. It bundles all necessary changes to the legislation currently applicable to the agencies involved (i.e. Enterprise Flanders (AO), Agency for Innovation by Science and Technology (IWT), Research Fund Flanders (FWO), Hercules Foundation) .

The VRWI backs the initiative to restructure and simplify the EWI domain. The merger operation lays the basis for a dual, target-group-oriented structure in which the Agency for Innovation and Entrepreneurship (AIO) will function as single point of contact for entrepreneurs and the renewed FWO will hold a similar function for knowledge institutions. The Council wishes to recall its previous observation made in advisory report 199A 'New AIO and renewed FWO': a merger only results in added value when it goes hand in hand with effective integration.

However, the creation of a dual structure introduces the risk of polarisation. With the dismantling of the IWT, Flanders loses a hybrid entity aimed at stimulating innovation with all actors. The reorganisation may neither result in a polarisation of the landscape, nor in the emergence of new partitions between research, innovation and valorisation in knowledge institutions (Strategic Research Centres, Universities and University Colleges) on the one hand and in enterprise on the other. As before, the focus in the new binary structure must remain on the research goal, without cutting off access for certain parties from the outset.

It will therefore be paramount to choose instruments and structures that bridge the gap between knowledge institutions and enterprises. This could be achieved by involving all stakeholders in the Boards of Directors. Introducing adjusted evaluation methods and specific competences within these newly-formed entities is another possibility. The VRWI notes that the Flemish Government has considered these points. However, this will not suffice. New collaboration forms will have to be created within the new system. Both within the agencies themselves as well as in the various project forms mechanisms and incentives for collaboration need to be incorporated. These can function as a strong basis for further collaboration between AIO and the renewed FWO.

Furthermore, the VRWI fully follows the major-minor approach used by the Flemish Government in composing the governing bodies. Nonetheless the Council points out the following. Said governing bodies may not become too large and their composition should be well-balanced. The major-minor approach should also be upheld with respect to the chair function of both Boards of Directors. Whereas the VRWI believes that University Colleges representation through VLHORA in the decision committee of the Hermes foundation is appropriate, the same does not hold for the Board of Directors of the renewed FWO. Also, the fact that the Strategic Research Centres do not hold a seat in the decision committee cannot be justified; adequate representation is required. As concerns the members from enterprise in both governing bodies, the VRWI asks that 'enterprise' be interpreted in a broad sense.

In contrast to the future instruments of AIO, the draft decree focuses in great detail on the instruments of the renewed FWO and their modalities. While the VRWI backs the current proposals in terms of content, the Council questions whether this amount of detail is appropriate in a decree, unless of course this is legally required. A decree ought to form a framework; further details rather belong in the implementing decisions.

With the four separate commitment permissions with the renewed FWO, the Flemish Government honours the VRWI's recommendation to safeguard the integrity of the different pillars and to continue to provide specific financing for various remits: infrastructure, fundamental research, strategic research and clinical scientific research. The Council also asks to guarantee that the means for research and development that will be transferred from IWT to AIO will be safeguarded.

The Council further urges to retain the specificity of well-functioning instruments and programmes, as they serve specific target groups and objectives.

Finally, the VRWI asks the Flemish Government to guarantee the continuity of research support.

MANAGEMENTSAMENVATTING

Op vraag van Vlaams minister van Economie en Innovatie Philippe Muyters bracht de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie (VRWI) op 11 juni 2015 advies uit bij het voorontwerp van decreet inzake de herstructurering van het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI). Dit voorontwerp van decreet vormt het wetgevend kader dat de beoogde herstructurering binnen het beleidsdomein moet mogelijk maken; het bundelt alle noodzakelijke wijzigingen aan de bestaande regelgeving van de betrokken agentschappen (Agentschap Ondernemen, IWT, FWO, Herculesstichting).

De VRWI staat achter het initiatief om het EWI-landschap te herstructureren en te vereenvoudigen. De fusieoperatie legt de basis voor een tweeledige, doelgroepgerichte structuur met het Agentschap voor Innoveren en Ondernemen (AIO) als uniek loket voor ondernemers en het vernieuwde FWO als het unieke loket voor de kennisinstellingen. De Raad herinnert hierbij aan zijn eerdere aanbevelingen uit advies 199A 'Nieuw AIO en vernieuwd FWO' dat een fusie pas meerwaarde creëert wanneer deze gepaard gaat met daadwerkelijke integratie.

Maar deze tweeledige structuur houdt ook een risico in op polarisatie, vindt de VRWI. Met het IWT verdwijnt immers een bij uitstek 'hybride' entiteit die gericht is op innovatie bij alle actoren. De reorganisatie mag geenszins leiden tot een polarisatie in het landschap en tot het ontstaan van tussenschotten tussen onderzoek, innovatie en valorisatie aan kennisinstellingen (SOC's, universiteiten en hogescholen) enerzijds, en onderzoek, innovatie en valorisatie in de bedrijfswereld anderzijds. Ook binnen de nieuwe binaire structuur moet de focus blijven liggen op het doel van het onderzoek, zonder de toegang voor bepaalde partijen a priori af te sluiten.

Het zal daarom zaak zijn om in te zetten op instrumenten en structuren die de brug slaan tussen kennisinstellingen en bedrijven. Dit kan bijvoorbeeld door alle stakeholders in de Raden van Bestuur te betrekken. Ook door aangepaste evaluatiemethoden en specifieke competenties binnen te brengen in de nieuw gevormde entiteiten. De VRWI merkt dat de Vlaamse Regering hiervoor aandacht heeft gehad. Maar dit zal niet volstaan. Het zal nodig zijn om nieuwe samenwerkingsvormen te creëren binnen het nieuwe systeem. Binnen de agentschappen en in de verschillende projectvormen moeten mechanismen en incentives voor samenwerking worden ingebouwd. Die kunnen dan meteen de basis vormen voor een samenwerking tussen het AIO en het vernieuwde FWO.

De VRWI kan zich volledig vinden in het major-minor uitgangspunt dat de Vlaamse Regering hanteert voor de samenstelling van de bestuursorganen. Wel schuift de Raad

hieromtrent nog enkele aandachtspunten naar voor. Zo mogen die bestuursorganen niet te groot worden en moeten ze evenwichtig zijn samengesteld. De major-minorgedachte moet ook worden doorgetrokken in het voorzitterschap van beide bestuursorganen. Waar de vertegenwoordiging van de hogescholen via VLHORA in het beslissingscomité van het Hermesfonds volledig terecht is, is dit voor de Raad van Bestuur van het vernieuwde FWO niet het geval, vindt de VRWI. Het kan ook niet dat de SOC's ontbreken in het beslissingscomité; een adequate vertegenwoordiging is vereist. Wat de leden uit het bedrijfsleven in beide bestuursorganen betreft, vraagt de VRWI dat 'het bedrijfsleven' in ruime zin wordt geïnterpreteerd.

In tegenstelling tot de 'toekomstige' instrumenten van het AIO gaat het decreet in detail in op de instrumenten van het vernieuwde FWO en hun modaliteiten. Hoewel de VRWI achter de inhoud van deze voorstellen staat, vraagt de raad zich af of dit zo nodig op een dergelijk niveau van detail in een decreet hoort, tenzij juridisch een decretale basis is vereist. Een decreet moet het kader vormen; de gedetailleerde uitwerking hoort eerder thuis in de uitvoeringsbesluiten en –modaliteiten.

Met de vier afzonderlijke vastleggingsmachtigingen bij het vernieuwde FWO komt de Vlaamse Regering tegemoet aan de aanbeveling van de VRWI om de eigenheid van de verschillende pijlers te bewaren en in een eigen financiering te blijven voorzien voor de verschillende opdrachten: infrastructuur, fundamenteel onderzoek, strategisch basisonderzoek en klinisch-wetenschappelijk onderzoek. De VRWI vraagt dat ook verzekerd wordt dat de middelen voor onderzoek en ontwikkeling die vanuit het IWT naar het AIO zullen worden overgeheveld, gevrijwaard blijven.

De VRWI dringt er verder nogmaals op aan dat ook de eigenheid van goed werkende instrumenten en programma's behouden blijft, gezien deze instrumenten en programma's een specifieke doelgroep en finaliteit hebben.

Tot slot vraagt de Raad aan de Vlaamse Regering te verzekeren dat de continuïteit in de onderzoeksteun wordt gewaarborgd.

SITUERING

De VRWI ontving op 11 mei 2015 een vraag om advies bij het voorontwerp van decreet houdende diverse maatregelen inzake de herstructurering van het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI). Het advies werd voorbereid in de commissies Wetenschapsbeleid (CWB) en Innovatiebeleid (CIB). De heer Bruno Lambrecht, raadgever Innovatie van minister Philippe Muyters, lichtte het voorontwerp van decreet toe in de CWB. De heer Koen Algoed, kabinetschef van minister Philippe Muyters, kwam het decreet toelichten in de Raadsvergadering van 4 juni.

Voorliggend voorontwerp van decreet kadert binnen het voornemen uit het Regeerakkoord 2014-2019 om *“de ondernemers en het overheidsbeleid sterker met elkaar te verbinden door minder en eenvoudiger structuren en instrumenten met snellere en eenvoudigere procedures, meer transparantie en een klantvriendelijke één-loketfunctie.”* Concreet vertaalt dit voornemen zich in een fusie van het Agentschap Ondernemen (AO) en het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) tot een nieuw agentschap, het Agentschap voor Innoveren en Ondernemen (AIO) met één steunkader.

In haar regeerakkoord heeft de Vlaamse Regering ook aangegeven dat zij in het kader van de voorgenomen fusie zal nagaan welke aanbodgedreven programma's van het IWT beter geïntegreerd kunnen worden in het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen (FWO). De Herculesstichting voor de investeringen in onderzoeksinfrastructuur zou ook ondergebracht worden bij het FWO. Aldus wordt een vernieuwd FWO gevormd.

Deze voornemens werden herhaald in de beleidsnota WEWI. Naar aanleiding hiervan bracht de VRWI al op 27 november 2014 zijn proactief advies 199A 'Nieuw AIO en vernieuwd FWO' uit met de leidende principes die best gehanteerd worden bij deze institutionele hervorming.

Eind december 2014 werd een conceptnota m.b.t. de voorgestelde transitie aan de Vlaamse Regering voorgelegd en goedgekeurd. Hierin werd verwezen naar, en op bepaalde punten ook rekening gehouden met, VRWI-advies 199A. De SERV werd hierbij formeel om advies gevraagd. Na overleg met de leidend ambtenaren van de betrokken agentschappen werkte Vlaams minister Philippe Muyters het concept verder uit in een visietekst, waarin de krachtlijnen en uitgangspunten van de hervorming nader worden gepreciseerd. Deze visietekst werd als bijlage bij de nota aan de Vlaamse Regering gevoegd en werd bij de bespreking van het voorontwerp van decreet in de VRWI-vergadering mee in beschouwing genomen.

De VRWI keurde voorliggend advies goed op 11 juni 2015.

INHOUD VOORONTWERP VAN DECREET

Het creëren van het wetgevend kader is een eerste concrete stap in de realisatie van deze ingrijpende hervorming. In eerste instantie moeten de decreten (en eventueel besluiten) die de basisreglementering van de betrokken agentschappen bevatten, worden aangepast.

De basisreglementering van de vier betrokken agentschappen is de volgende:

- Voor het AO: het besluit van de Vlaamse Regering van 7 oktober 2005, het decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2002 van 21 december 2001 - artikelen 41 en 41bis (Hermesfonds) en het decreet van 16 maart 2012 betreffende het economisch ondersteuningsbeleid;
- Voor het IWT: het decreet betreffende de organisatie van het wetenschaps- en innovatiebeleid van 30 april 2009 - artikelen 3 tot 14;
- Voor het FWO: het decreet betreffende de organisatie van het wetenschaps- en innovatiebeleid van 30 april 2009 - artikelen 15 tot 22;
- Voor de Herculesstichting: het decreet betreffende de organisatie van het wetenschaps- en innovatiebeleid van 30 april 2009 - artikelen 22/1 tot 22/13.

Voorliggend voorontwerp van decreet 'houdende diverse maatregelen inzake de herstructurering van het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie' bundelt alle noodzakelijke fundamentele wijzigingen aan de regelgeving:

- Hoofdstuk 3 van het voorontwerp bevat de maatregelen voor de fusie van IWT en AO tot AIO;
- Hoofdstuk 4 betreft de wijzigingen aan het decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2002 van 21 december 2001;
- Hoofdstuk 5 regelt de nodige wijzigingen aan het decreet betreffende de organisatie van het wetenschaps- en innovatiebeleid van 30 april 2009;
- Hoofdstuk 6 wijzigt het decreet van 16 maart 2012 betreffende het economisch ondersteuningsbeleid.

Dit decreet zal gevolgd worden door uitvoeringsbesluiten die de verdere operationalisering regelen.

ADVIES

1. BASISFILOSOFIE ZIT JUIST ...

Zoals eerder in zijn advies 199A 'Nieuw AOI en vernieuwd FWO' aangegeven, verwelkomt de VRWI de stappen die de Vlaamse Regering wil ondernemen om het EWI-landschap te vereenvoudigen en te herstructureren. In eerdere adviezen heeft de VRWI zelf herhaaldelijk de complexiteit en de versnippering in het EWI-landschap gehekeld. De huidige operatie brengt het aantal agentschappen binnen het beleidsdomein EWI van vier naar twee. Het AIO wordt het unieke loket voor ondernemers; de frontoffice van de Vlaamse overheid waar de ondernemer met al zijn vragen terecht kan. Daarnaast is er het vernieuwde FWO dat door de herstructureringsoperatie het unieke loket voor de kennisinstellingen wordt. Met deze operatie wordt dus de basis gelegd voor een tweeledige, doelgroepgerichte structuur.

De VRWI herhaalt zijn stelling uit advies 199A dat een fusie pas meerwaarde creëert wanneer deze gepaard gaat met daadwerkelijke integratie. Het versterken van de klantgerichtheid van de agentschappen moet hierbij de rode draad zijn. Dit wordt niet enkel gerealiseerd door het één-loketprincipe, maar impliceert vooral ook meer duidelijkheid, meer transparantie, minder complexiteit en snelle en meer eenvoudige procedures van de instrumenten. Het wegwerken van bestaande tussenschotten en het vermijden van bestaande/eventuele overlap in de dienstverlening aan ondernemers is absoluut nodig. Daarom vraagt de VRWI de Vlaamse Regering er bij de uitvoering voor te zorgen dat de nieuwe entiteiten AIO en vernieuwd FWO meer zijn dan een omhulsel waarbinnen de reeds bestaande entiteiten naast elkaar worden ondergebracht, zonder dat van echte integratie sprake is.

2. ... MAAR RISICO OP POLARISATIE

Hoewel de VRWI achter het één-loketprincipe staat, vindt de Raad dat deze tweeledige structuur ook een risico inhoudt. Met het IWT verdwijnt immers een bij uitstek 'hybride' entiteit die gericht is op innovatie bij alle actoren. Op die manier stimuleert het IWT co-creatie tussen onderzoekers in kennisinstellingen en bedrijven. De VRWI herhaalt daarom dat deze reorganisatie geenszins mag leiden tot een polarisatie in het landschap en tot het ontstaan van tussenschotten, met name tussen onderzoek, innovatie en valorisatie aan kennisinstellingen (SOC's, universiteiten en hogescholen) enerzijds, en onderzoek, innovatie en valorisatie in de bedrijfswereld anderzijds.

Ook Europa verwacht veel van de samenwerking tussen kennisinstellingen en bedrijven o.m. voor het oplossen van de grote maatschappelijke uitdagingen, en wil die samenwerking daarom vergemakkelijken. In Vlaanderen kunnen door de instelling van een binaire structuur de stimulansen tot samenwerking wegvallen, indien de uitvoeringsbesluiten en -modaliteiten bij bepaalde instrumenten daaraan niet de gepaste aandacht geven.

Dat het risico op polarisatie niet denkbeeldig is, wordt duidelijk met betrekking tot het SBO-programma, dat naar het FWO wordt overgeheveld. Dit is op vandaag een hybride kanaal waar aanbod- en vraaggedreven topics naar elkaar toegroeien. In het SBO-programmadeel met een economische finaliteit werden de laatste jaren verschillende acties ondernomen om de betrokkenheid van de bedrijven te vergroten. Uit de memorie van toelichting wordt duidelijk dat het voortaan onmogelijk zal voor bedrijven om aan SBO-projecten deel te nemen. Hoewel de VRWI zich ervan bewust is dat dit vandaag in de praktijk uitzonderlijk voorkomt, vindt de raad dit een verkeerd signaal en moet deze mogelijkheid blijven bestaan, waarbij in voorkomend geval de bedrijfspartner in een SBO-project bijv. door AIO gefinancierd zou kunnen worden.

De VRWI vindt immers dat, ook binnen de nieuwe binaire structuur, de focus moet blijven liggen op het doel van het onderzoek, zonder de toegang voor bepaalde partijen a priori af te sluiten.

3. BRUGGEN SLAAN WORDT NOODZAKELIJK

Om polarisatie tegen te gaan, zal het volgens de VRWI zaak zijn om blijvend en versterkt in te zetten op instrumenten en structuren die de brug slaan tussen de kennisinstellingen en de bedrijven.

In zijn advies 199A gaf de VRWI mee dat de noodzakelijke bruggen tussen kennisinstellingen en bedrijven onder meer kunnen gevormd worden door voldoende aandacht te hebben voor het betrekken van alle stakeholders bij het samenstellen van Raden van Bestuur. De VRWI merkt uit het decreet dat men hiervoor aandacht heeft gehad bij de samenstelling van het beslissingscomité van het Hermesfonds en de Raad van Bestuur van het vernieuwde FWO.

Bruggen worden ook gevormd door, waar nodig, aangepaste evaluatiemethoden en specifieke competenties binnen te brengen in de nieuw gevormde entiteiten (bijv. gemengde panels voor SBO), wanneer hier programma's en instrumenten worden

overgeheveld en/of ingekanteld. Op die manier zal de eigenheid – die mee aan de basis ligt van de effectiviteit – van deze programma's en instrumenten gewaarborgd worden.

Maar dit zal niet voldoende zijn. Het zal nodig zijn om binnen het nieuwe systeem nieuwe manieren van samenwerking te creëren. Er zullen binnen de agentschappen en in de verschillende projectvormen mechanismen en incentives voor samenwerking moeten worden ingebouwd. En dat kan meteen de basis vormen voor een samenwerking tussen het AIO en het vernieuwde FWO. Dit weliswaar zonder het landschap opnieuw ingewikkelder te maken.

4. GOVERNANCE

4.1. AIO

De fuserende agentschappen hebben een verschillende rechtsvorm: het AO is een 'intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid' (IVA), het IWT een 'publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap' (EVA) (derhalve per definitie met rechtspersoonlijkheid). De Vlaamse Regering heeft ervoor geopteerd dat de entiteit die na de fusieoperatie zal overblijven een intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid zal zijn.

In zijn advies 199A had de VRWI er nochtans voor gepleit om het nieuwe AIO vorm te geven als een EVA met een eigen Raad van Bestuur, waarbij alle stakeholders betrokken worden. Een EVA met een Raad van Bestuur beschikt immers over grotere autonomie en onafhankelijkheid. Tegelijk is deze Raad van Bestuur aansprakelijk en kan deze dus ter verantwoording geroepen worden. Dergelijke aansprakelijkheid van een Raad van Bestuur heeft verschillende voordelen:

- Aansprakelijkheid gaat samen met good governance: open, transparant en met gebruik van objectieve maatstaven;
- Aansprakelijkheid gaat samen met objectiviteit en transparantie bij het toekennen van steun en financiering.

De Vlaamse Regering tracht de nadelige gevolgen op operationeel vlak van de IVA zonder rechtspersoonlijkheid 'Agentschap Innoveren en Ondernemen' te beperken, door in het voorliggende voorontwerp van decreet een aantal nieuwe bevoegdheden aan het Hermesfonds toe te kennen. Daardoor ontstaat ook de nood aan een meer uitgewerkte bestuurlijke organisatie van het Hermesfonds, waarbij gestreefd wordt naar een voldoende

mate van transparantie en objectiviteit op het vlak van de besluitvorming. Om die reden wordt een beslissingscomité ingericht bij het Hermesfonds.

Met het oog op een optimale werking en dienstverlening aan de bedrijven vanuit het nieuwe agentschap AIO, moet erover gewaakt worden dat ook de interne administratieve procedures zo efficiënt mogelijk worden georganiseerd. De keuze voor een intern verzelfstandigd agentschap met een versterkte rol voor het Hermesfonds dreigt bijkomende complexiteit op te leveren. Zo is bijv. de additionele goedkeuring vereist door de Inspectie van Financiën (IF). De VRWI beveelt daarom aan dit te ondervangen via een raamakkoord tussen AIO en IF en aangepaste delegatiebesluiten.

De VRWI is van mening dat – analoog als voor het vernieuwde FWO – een expliciete rol inzake beleidsvoorbereiding moet worden toegekend aan het AIO.

4.2. Vernieuwde FWO

Het huidige governancemodel van het FWO is een stakeholdersmodel, waarin 11 statutaire bestuurders (waaronder 9 vertegenwoordigers van de universiteiten, als de belangrijkste begunstigers van de FWO-middelen), samen met 9 onafhankelijke bestuurders (waarvan 3 uit het bedrijfsleven en 2 uit het buitenland) zetelen. Dit vraagt aandacht voor het vermijden van een belangenconflict, wat trouwens ook geldt voor het beslissingscomité van het Hermesfonds.

Met het huidige voorstel van decreet komt de Vlaamse Regering tegemoet aan de vraag van de VRWI in zijn advies 199A om, nu de opdracht van het FWO substantieel wordt verruimd, het governancemodel van het vernieuwde FWO onder de loep te nemen met aandacht voor transparantie en toegankelijkheid en het betrekken van alle stakeholders.

4.3. Major-minor verhouding in bestuursorganen AIO en vernieuwde FWO

De VRWI stelt vast dat het voorontwerp van decreet tegemoet komt aan de VRWI-aanbeveling om alle stakeholders bij de bestuursorganen van zowel AIO als het vernieuwde FWO te betrekken, zodat de noodzakelijke bruggen tussen kennisinstellingen en bedrijven kunnen worden gevormd.

De Vlaamse Regering heeft dit gerealiseerd via een 'major-minor' vertegenwoordiging van de respectievelijke doelgroepen nl. de kennisinstellingen en bedrijven, ttz. major (12)

bedrijven en minor (6) kennisinstellingen in het beslissingscomité van het Hermesfonds, en het spiegelbeeld hiervan, major (12) kennisinstellingen en minor (6) bedrijven in de Raad van Bestuur van het vernieuwde FWO.

De VRWI kan zich volledig vinden in dit major-minor uitgangspunt, maar heeft drie opmerkingen bij de implementatie.

Ten eerste geeft de VRWI mee dat een bestuursorgaan in omvang niet te groot mag worden en een evenwichtige en werkbare invulling van de leden moet hebben. Het is een bekend fenomeen dat grotere vergaderingen minder doelmatig werken (het zogenaamde freerider-fenomeen).

Ten tweede ziet de VRWI een aantal aandachtspunten in de respectievelijke invulling van de mandaten.

Zo worden in het beslissingscomité van het Hermesfonds de zes mandaten voor de kennisinstellingen ingevuld door de vijf universiteiten en één VLHORA-vertegenwoordiger. De VRWI vindt de vertegenwoordiging van de hogescholen in het comité volkomen terecht vanwege hun belangrijke rol in de innovatieketen. Hogescholen hebben een specifieke plaats in de valorisatie- en innovatieketen waarbij interactie tussen het praktijkgericht onderzoek en de profit en non-profit sector zo breed mogelijk loopt. Gezien de hogescholen reeds via VLHORA zijn vertegenwoordigd, stelt de VRWI verder voor om 'associaties' te vervangen door 'universiteiten'.

Daarentegen is er geen enkele vertegenwoordiger van de SOC's in dit beslissingscomité. Dit is voor de VRWI niet logisch, gezien de SOC's het vehikel bij uitstek zijn voor valorisatie van kennis naar het bedrijfsleven. Een voorstel is om in het beslissingscomité van het Hermesfonds een adequaat aantal vertegenwoordigers van de SOC's op te nemen.

Wat de Raad van Bestuur van het vernieuwde FWO betreft, stelt de VRWI zich wel vragen bij de vertegenwoordiger van VLHORA. Zoals hoger gesteld, betreft de taak van de hogescholen het implementatie onderzoek aan het einde van de innovatieketen, waartoe ook samenwerking met de kmo's behoort. Dit type onderzoek wordt gefinancierd door AIO en niet door het vernieuwde FWO. In tegenstelling tot de vertegenwoordiging van VLHORA in het beslissingscomité van het Hermesfonds, is dit bij de Raad van Bestuur van het vernieuwde FWO niet gerechtvaardigd.

Wat de leden uit het bedrijfsleven betreft, vraagt de VRWI dat zowel in het beslissingscomité van het Hermesfonds als in de Raad van Bestuur van het vernieuwde FWO 'het bedrijfsleven' in ruime zin wordt geïnterpreteerd.

Ten derde moet de major-minor-gedachte volgens de VRWI ook doorgetrokken worden in het voorzitterschap van beide bestuursorganen. Het is evident dat de voorzitters van de bestuursorganen uit de geleding komen waarvoor het agentschap de loketfunctie heeft. Zo zou de voorzitter van het beslissingscomité van het Hermesfonds, die door de Vlaamse Regering wordt aangeduid, uit het bedrijfsleven (categorie 4) moeten komen. Analoog dient de voorzitter van de Raad van Bestuur van het vernieuwde FWO te behoren tot de universiteiten (categorie 1-5). De ondervoorzitter moet dan uit het bedrijfsleven (categorie 9) komen.

4.4. Genderevenwicht in bestuursorganen

Ook wat het respecteren van het genderevenwicht (het MEP-decreet van 13 juli 2007) betreft, stelt de VRWI voor dat dit voor beide bestuursorganen op een analoge manier wordt behandeld en geregeld. In voorliggend voorontwerp van decreet is dit niet het geval. In het beslissingscomité van het Hermesfonds zal de Vlaamse Regering het genderevenwicht respecteren op basis van dubbele voordrachten van alle voordragende instanties, en de rechtstreeks benoemde leden uit het bedrijfsleven. In de Raad van Bestuur van het vernieuwde FWO zijn de voordragende universiteiten zelf verantwoordelijk voor het waarborgen van het genderevenwicht. De Vlaamse Regering is verantwoordelijk voor het genderevenwicht in de door haar benoemde bestuursleden uit het bedrijfsleven.

De VRWI pleit ervoor om het genderevenwicht te waarborgen binnen elke categorie, en in het geval deze steunt op voordrachten, de voordragende instantie hiervoor verantwoordelijk te maken. Voor die categorieën die slechts één bestuurslid omvatten, dient de voordragende instantie wel een dubbele voordracht te doen.

5. DECREET IS HET KADER; DE GEDETAILLEERDE UITWERKING HOORT THUIS IN DE UITVOERINGSBESLUITEN EN -MODALITEITEN

Het decreet gaat - logischerwijs – niet in op de ‘toekomstige’ instrumenten van het AIO. De ‘programma’s’ zijn immers nog voorwerp van een grondige evaluatie. Voor het vernieuwde FWO daarentegen wordt wel in detail op de instrumenten enz. ingegaan.

De VRWI neemt aan dat de regelgever hier o.m. is willen tegemoetkomen aan de bezorgdheden omtrent het behoud van finaliteit van de naar het vernieuwde FWO over te hevelen IWT-instrumenten. De VRWI staat achter de inhoud van deze voorstellen, maar vraagt zich af of dit zo nodig op een dergelijk niveau van detail moet. In een decreet moeten de principes staan, niet de concrete gedetailleerde modaliteiten, tenzij deze waarvoor juridisch een decretale basis is vereist. Voorliggend decreet zou vooral het kader moet schetsen waarbinnen AIO en het vernieuwde FWO zullen/moeten opereren. Bovendien kunnen teveel details in een decreet/regelgeving bij de verdere operationalisering tot problemen leiden (cf. Hercules) en vergen eventuele decreetswijzigingen achteraf veel meer inspanningen.

De meer gedetailleerde uitwerking hoort veeleer in de later aan te passen uitvoeringsbesluiten en -modaliteiten of in samenwerkingsovereenkomsten thuis, maar enkel op voorwaarde dat dit dezelfde waarborgen biedt. Gezien het belang hiervan dringt de Raad er op aan dat ook deze besluiten voor advies aan de VRWI worden voorgelegd.

Verder vraagt de VRWI de Vlaamse Regering ook om voldoende autonomie en vertrouwen te geven aan de vernieuwde Raad van Bestuur van het vernieuwde FWO om binnen de opdrachten en krijtlijnen van de samenwerkingsovereenkomst die tussen het vernieuwde FWO en de Vlaamse Regering zal worden afgesloten de precieze modaliteiten van de verschillende instrumenten/programma’s vast te leggen. In dezelfde geest moet het ook volstaan dat de Raad van Bestuur van het vernieuwde FWO de statuten meedeelt aan de Vlaamse Regering.

6. OVERDRACHT VAN MIDDELEN: BEHOUD VAN FINALITEIT

Een blik op de begroting 2015 leert dat de IWT-middelen ongeveer 300 miljoen euro bedragen. Over de verdeling van de huidige IWT-middelen over de nieuwe kanalen wordt niets gezegd. Afgaand op de IWT-programma’s die aan het FWO worden overgedragen (het programma Strategisch Basisonderzoek of SBO, de doctoraatsbeurzen strategisch basisonderzoek en het programma Toegepast Biomedisch Onderzoek), kunnen we ervan uitgaan dat er bijna 90 miljoen euro verhuist naar het FWO. De middelen van Hercules,

zo'n 25 miljoen euro, worden eveneens overgedragen aan het FWO. De rest van de IWT-middelen gaat naar het AIO, waarvan het overgrote deel naar het Hermesfonds.

6.1. Vernieuwd FWO

In zijn eerder advies 199A benadrukte de VRWI het belang om bij de integratie in het FWO de eigenheid van de verschillende pijlers te bewaren en in een eigen financiering te blijven voorzien voor de verschillende opdrachten: infrastructuur, fundamenteel onderzoek, strategisch basisonderzoek en klinisch-wetenschappelijk onderzoek. De ene pijler mag niet worden uitgehold ten voordele van de andere.

De VRWI staat dan ook volledig achter het feit dat dit nu verzekerd wordt via vier vastleggingsmachtigingen. Hiermee wordt er over gewaakt dat er geen transfer mogelijk is tussen de programma's. Positief is ook dat het decreet mogelijk maakt dat het bedrag dat niet is aangewend tijdens een bepaald begrotingsjaar, wordt overgedragen naar het volgende jaar met behoud van bestemming.

6.2. AIO

Een analoge opmerking geldt uiteraard voor de middelen voor onderzoek en ontwikkeling (O&O) die vanuit het IWT aan het AIO worden overgedragen, meent de VRWI.

De 'IWT-programma's' zijn weliswaar nog voorwerp van een grondige evaluatie, maar de VRWI beveelt in elk geval aan dat de middelen die nu voor O&O bestemd zijn, gevrijwaard blijven binnen AIO.

Momenteel kunnen SOC's en lichte structuren zoals SIM, ... SBO als financieringsvorm hanteren naast de reguliere SBO-oproep. De VRWI vraagt dat die financieringsvorm ook in de toekomst mogelijk blijft voor de huidige en toekomstige structuren naar het model van de SOC's, lichte structuren,... zonder dat dit ten koste gaat van de budgetten van de bestaande reguliere kanalen binnen AIO.

7. OVERDRACHT VAN INSTRUMENTEN: BEHOUD EIGENHEID

Ten slotte lijkt het de VRWI niet verstandig om goed werkende kanalen, die goed bekend zijn bij de actoren, volledig om te bouwen. Zoals de VRWI het eerder in zijn advies 199A stelde, is - en blijft het - belangrijk dat de eigenheid van goed-werkende instrumenten en programma's behouden blijft, gezien deze instrumenten en programma's een specifieke doelgroep en finaliteit hebben.

Dit is wellicht ook de reden dat de essentiële kenmerken van de betreffende steunkanalen, met name de belangrijkste beoordelingscriteria en ook de minimale procedurele vereisten voor de steuntoekenning (vooral dan voor het strategisch basisonderzoek) expliciet in voorliggend voorontwerp van decreet worden opgenomen.

Na de fusie zal het vernieuwde FWO twee soorten beurzen beheren, met duidelijk verschillende finaliteit (ongebonden versus toepassingsgericht). Deze eigenheid mag niet verloren gaan.

In Art. 17 van het voorontwerp van decreet dat art. 18 van het W&I-decreet wijzigt, is in §5, tweede lid, sprake van twee beoordelingsdimensies. Beide beoordelingsdimensies, nl. wetenschappelijke kwaliteit en utiliteitsperspectieven zijn inderdaad relevant in zowel SBO-projecten als voor de doctoraatsbeurzen strategisch basisonderzoek. De VRWI wijst erop dat de utiliteitsperspectieven van SBO-projecten verschillen van die van de doctoraatsbeurzen strategisch basisonderzoek omdat de doelstellingen van beide instrumenten niet gelijklopen. De beoordeling van de doctoraatsbeurzen strategisch basisonderzoek steunt immers op drie criteria: (1) kwaliteit project, (2) economische finaliteit en (3) kwaliteit kandidaat, waarbij dit laatste criterium prevaleert. De VRWI vraagt daarom beide programma's, SBO-projecten en doctoraatsbeurzen strategisch basisonderzoek, niet in één zelfde paragraaf te behandelen en de criteria correct te omschrijven.

Art. 16, dat art. 17 van het W&I decreet wijzigt, voorziet in het eerste lid dat instellingen voor post initieel onderwijs (Instituut voor Tropische Geneeskunde, Vlerick Business School en Antwerp Management School) voortaan autonoom als hoofdpromotor voor een project kunnen optreden. De VRWI steunt het feit dat ook deze instellingen de lead van een project moeten kunnen nemen. De Raad vraagt hierbij wel de voorwaarde in te bouwen dat ingeval een onderzoeksproject gekoppeld wordt aan het behalen van een doctoraat, er meteen van bij de aanvang een universitaire promotor (ZAP) moet zijn.

8. CONTINUÏTEIT

Voorliggend decreet treedt in werking op 1 januari 2016. Vanaf dan wordt het IWT in de besluiten die opgesomd zijn in artikel 33 vervangen door ofwel het AIO ofwel het vernieuwde FWO. Dit heeft tot gevolg dat vanaf dan sommige onderzoeksteun onmogelijk wordt. De VRWI vraagt de Vlaamse Regering te verzekeren dat de continuïteit in de onderzoeksteun wordt gewaarborgd.

Gehandtekend

Danielle Raspoet
Algemeen Secretaris

Gehandtekend

Dirk Boogmans
Voorzitter

VLAAMSE RAAD
VOOR WETENSCHAP
EN INNOVATIE

FLEMISH COUNCIL
FOR SCIENCE
AND INNOVATION

KOLONIËNSTRAT 56
B-1000 BRUSSEL
WWW.VRWI.BE

T +32 2 212 94 10
F +32 2 212 94 11
INFO@VRWI.BE

D. BOOGMANS | VOORZITTER
D. RASPOET | SECRETARIS

